

Íslenska 9 ára kjarni
Grunnþættir menntunar og meginreglur Hjallastefnunnar

Læsi	Meginregla 1 - Börn og foreldrar	Heilbrigði og velferð	Meginregla 2 - Starfsfólk
<p>Barnið: getur tjáð sig um viðfangsefni sitt með efnislegum orðaforða, æfir sig í að nota hugtök sem tengjast viðfangsefninu hverju sinni,</p> <p>kynnist stafrænum leiðum til fjölþættrar merkingarsköpunar, t.d. með notkun myndmáls,</p> <p>getur lesið sér til gagns og gleði, getur lesið fjölbreyttan texta,</p> <p>vinnur á fjölbreyttan hátt með læsi, s.s. menningarlæsi, umhverfislæsi og upplýsingalæsi,</p> <p>skapar eigin merkingu og bregst á persónulegan og skapandi hátt við því sem það les, þjálfast í lesskilningi, eykur orðaforða og eflir myndlæsi og hlustun.</p>	<p>Börnin eru jafn ólík og þau eru mörg og er þörfum þeirra mætt í skóladeginum með valfrelsi og ólíka nálgun. Reynt er eftir mætti að höfða til áhugasviðs og styrkleika barnsins með vali á lesefni og útfærslu verkefna, sem eru fjölbreytileg þannig að hlúð sé að barninu á forsendum þess.</p> <p>Tryggja á vellíðan og ánægju barnsins með því að styðja við jákvæða tilfinningalega skynjun þess og fara allar skynleiðir í námi.</p> <p>Forðast þó að gera sömu kröfur til allra barna.</p>	<p>Barnið: þjálfast í raddbeitingu við tal, lestur og söng,</p> <p>getur tjáð hugsanir, skoðanir og tilfinningar sínar,</p> <p>þjálfast í góðri líkamsbeitingu við lestur og vinnu,</p> <p>tileinkar sér rétt grip í skrift.</p>	<p>Hugur, hjarta og hönd eru jafn mikilvæg í þroskaferli barns. Því þarf að hlúa að jafnvægi milli hreyfingar, hugsunar og tilfinningalífs barnsins í skóladeginum. Nálagð og traust gefur barninu kjark til að opna hug sinn og hjarta í skólastarfinu. Hreyfing veitir því gleði og jákvæðni. Barnið er heilbrigt og móttækilegt fyrir námi, en jákvæðni og gleði vekur og viðheldur áhuga og árangri hvers barns.</p>

Jafnrétti	Meginregla 3 - Umhverfi	Sköpun	Meginregla 4 - Efniviður
<p>Barnið:</p> <p>fær tækifæri til að rækta hæfileika sína og þroskast á eigin forsendum,</p> <p>virðir jafnan rétt einstaklinga,</p> <p>fær tækifæri til að vera í styrkleikum sínum,</p> <p>æfist í að rýna í margskonar texta án fordóma,</p> <p>sýnir umburðarlyndi í samskiptum og samvinnu.</p>	<p>Námsumhverfi barnsins verður að styðja við barnið í þroska og námi.</p> <p>Barnið þarf að upplifa að það sé jafn rétt hátt og önnur börn og að rödd þess heyrist til jafns við raddir annarra barna.</p> <p>Aðgengi barns að æfingu þarf að vera skýrt, beinskeytt, umbúðalaust og einfalt.</p> <p>Kennarinn hefur einlæga löngun til að mæta hverju barni og einblína á styrkleika þess.</p>	<p>Barnið:</p> <p>vinnur verkefni á skapandi hátt,</p> <p>nýtir ímyndunaraflið til að leika sér með ýmsa möguleika tungumálsins,</p> <p>tjáir skoðanir sínar og tilfinningar á fjölbreyttan hátt,</p> <p>vinnur í samþættum verkefnum sem höfða til styrkleika barnsins,</p> <p>fær að vera í sköpunarkraftinum sínum.</p>	<p>Með opnum efniviði er þægilegt að fara ólíkar skynleiðir í námi. Hann ýtir líka undir lausnamiðun hjá barninu og þjálfar það í þjarga sér sjálft. Það styður barnið til sjálfstæðis.</p> <p>Raunveruleikatengd verkefni og hlutverkaleikir efla orðaforða og tjáningu barnsins.</p> <p>Gagnvirkt efni á netinu getur verið góð leið og opnar nýja möguleika.</p> <p>Mistök mega og eiga að vera hluti af námi, því mistök eru eðlilegur þáttur í skapandi ferli og hugsun.</p>

Sjálfbærni	Meginregla 5 - Náttúra	Lýðræði og mannréttindi	Meginregla 6 - Samfélag
<p>Barnið:</p> <p>fær fjölbreytt námsefni, sem höfðar til allra greindarsviða barnsins,</p> <p>æfist í að færa rök fyrir máli sínu og kynna fyrir barnahópnum, kennurum og starfsfólki,</p> <p>beitir gagnrýninni hugsun og æfir sig í meðlíðan og að setja sig í spor annarra,</p> <p>tileinkar sér fallega hegðun og framkomu í samskiptum.</p>	<p>Nýtni, nægjusemi og hófsemi er höfð að leiðarljósi í umgengni við náttúruna, sem og efnivið og áhöld.</p> <p>Útikennsla ýtir undir fjölbreyttar námsleiðir og er tilvalin til að skapa jákvætt og ábyrgt viðhorf gagnvart náttúrunni. Einnig styrkir hún félagslega innviði hópsins með vináttuæfingum og nálcægð, sem og einstaklingseiginleika eins og kjark, kraft, virkni og frumkvæði.</p>	<p>Barnið:</p> <p>nýtir þekkingu sína á tungumálinu til að tjá sig,</p> <p>æfir sig í gagnrýninni hugsun á íslenskri tungu,</p> <p>tekur virkan og lýðræðislegan þátt í samræðum,</p> <p>velur sér viðfangsefni út frá áhugasviði og styrkleika,</p> <p>tekur þátt í kosningum, æfir sig í að koma hugsunum sínum skýrt frá sér.</p>	<p>Barn fær reglulega tækifæri til að taka þátt í að móta áætlun fyrir starf í hópatímum,</p> <p>Það er hvatt til að tjá sig um líðan sína í skólanum og um skólustarfið.</p> <p>Er hvatt til að færa rök fyrir máli sínu og standa með sjálfu sér.</p> <p>Æfir sig í umburðarlyndi, hjálpssemi og víðsýni.</p>

Hæfniviðmið	Leiðir	Kynjanámskrá	Mat	Námsgögn
<p>Talað mál, hlustun og áhorf</p> <p>Við lok 9 ára kjarna. Barnið:</p>	<p>Barnið:</p>	<p>Lota 2 - Sjálfstæði Lota 3 - Samskipti</p> <p>Barnið:</p>		
<p>getur beitt skýrum og áheyrilegum framburði,</p> <p>getur tjáð sig með aðstoð leikrænnar tjáningar frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu,</p> <p>getur sagt frá eftirminnilegum atburði og lýst ákveðnu fyrirbæri, endursagt efni sem hlustað hefur verið á eða lesið,</p> <p>getur hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni,</p>	<p>æfir sig í að tjá sig frammi fyrir hópnum s.s. í fréttatíma þar sem það segir frá eigin reynslu,</p> <p>æfir sig í að búa til og segja/leika sögur eða samtöl fyrir framan hópinn,</p> <p>æfir sig í að hlusta á sögur og frásagnir annarra barna í hópnum og að spyrja efnislegra spurninga,</p> <p>æfir sig í að hlusta á upplestur kennara og flutning á ýmiss konar fjölbreyttu efni,</p>	<p>æfir sig í að hrósa og þiggja hrós,</p> <p>æfir sig í að lýsa sjálfu sér og öðrum, sbr veikleikar, styrkleikar og hrósyrdi,</p> <p>æfir sig í samvinnu, umburðarlyndi og víðsýni,</p> <p>fær æfingu í að tjá sig fyrir framan hópinn.</p>	<p>bein endurgjöf frá kennara,</p> <p>markmiðabundið námsmat í námsframvindu í Mentor,</p> <p>námsmat Sjálfstæði og Samskipti - Kynjanámskrá í Mentor</p>	<p>sögugerðabók,</p> <p>margs konar textar s.s. sögur, lagatextar, ljóð og fræðitextar,</p> <p>hljóðfælar, rafbækur o.fl.</p> <p>smáhlutir fyrir spuna í sögugerð.</p>

<p>getur nýtt sér og endursagt efni á rafrænu formi.</p>	<p>lærir þulur og kvæði og flytur fyrir hópinn,</p> <p>syngur í hópi og lærir texta,</p> <p>fer í leiki sem gera kröfur um munnlega tjáningu.</p>			
<p>Lestur og bókmenntir</p> <p>Við lok 9 ára kjarna.</p> <p>Barnið:</p>	<p>Barnið:</p>	<p>Lota 1 - Agi</p> <p>Lota 4 - Jákvæðni</p> <p>Barnið:</p>		
<p>getur nýtt góðan orðaforða við að skilja texta og ráðið í merkingu orðs út frá samhengi,</p> <p>getur tengt þekkingu sína og reynslu við lesefni í því skyni að ná merkingu þess,</p> <p>getur valið sér lesefni eftir áhuga og þörf og lesið sögur, ljóð og fræðandi efni, sem hæfir lestrargetu, sér til ánægju og skilnings,</p> <p>getur beitt hugtökum eins og persónu, söguþræði, umhverfi og boðskap,</p>	<p>les bækur er hæfa og styrkja lestrargetu, efla hugmyndaflug, auka orðaforða og víkka reynsluheim þess,</p> <p>eykur leshraða sinn og les skýrt og áheyrilega,</p> <p>les texta, ályktar og svarar efnislegum spurningum,</p> <p>æfist í að þekkja mismunandi frásagnarform, s.s. skáldsögur, teiknimyndasögur og ljóð,</p>	<p>æfir sjálfsaga í lestri,</p> <p>þjálfar með sér seiglu í gegnum lesturinn,</p> <p>eykur sjálfstraust í tjáningu með auknum orðaforða,</p> <p>fær aukið sjálfstraust með aukinni færni í lestri.</p>	<p>lesfimi í september, janúar og maí,</p> <p>raddlestrarpróf á 4-6 vikna fresti,</p> <p>bein endurgjöf frá kennara,</p> <p>markmiðabundið námsmat í námsframvindu í Mentor,</p> <p>námsmat Agi og Jákvæðni - Kynjanámskrá í Mentor</p>	<p>Lestrarbækur við hæfi hvers og eins,</p> <p>fræðibækur, ljóðabækur og margvísleg uppflettirit,</p> <p>gagnvirkt efni á nams.is https://vefir.mms.is/smabo-kaskapur/,</p> <p>orðabækur.</p>

<p>getur beitt fáeinum algengum hugtökum í bragfræði svo sem rími, kvæði, vísu og ljóðlínu,</p> <p>getur aflað sér upplýsinga úr ýmsum tiltækum gagnabrunnum, svo sem bókum og á rafrænu formi,</p> <p>getur lesið úr tákmyndum og myndrænu efni, s.s. einföldum skýringarmyndum, kortum og myndritum,</p> <p>getur valið bók eða annað lesefni og lesið sér til ánægju.</p>	<p>lærir að þekkja hugtökin höfundur, titill, efnisyfirlit og kafli,</p> <p>vinnur margs konar lesskilningsverkefni,</p> <p>les upphátt heima, daglega í u.þ.b. 20 mínútur,</p> <p>æfir gagnvirkan lestur,</p> <p>þjálfast í upplestri og hlustun,</p> <p>æfir paralestur.</p> <p>getur lýst ákveðnu fyrirbæri, endursagt efni sem hlustað hefur verið á eða lesið,</p> <p>getur hlustað og horft með athygli á upplestur, leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni,</p> <p>getur nýtt sér og endursagt efni á rafrænu formi. sem hlustað hefur verið á eða lesið,</p>			
--	--	--	--	--

Skrift og ritun Við lok 9 ára kjarna. Barnið:	Barnið:	Lota 1 - Agi Lota 6 - Áráðni Barnið:		
<p>hefur þjálfast í að draga rétt til stafs, skrifar skýrt og læsilega og getur látið stafi sitja rétt á línu,</p> <p>getur nýtt sér og hefur þekkingu á grunnþáttum í uppbyggingu texta, s.s. upphaf, meginmál og niðurlag,</p> <p>semur texta, s.s. stuttar sögur, endurminningar, frásagnir og ljóð,</p> <p>skrifar texta á tölvu og æfist í einföldum aðgerðum í ritvinnslu,</p> <p>notar kommu í upptalningu,</p> <p>hefur bil milli orða, notar há- og lágstafi og rétt greinarmerki í lok málsgreinar.</p>	<p>æfir sig í að draga rétt til stafs í skriftarbók eftir forskrift,</p> <p>semur sögur frá eigin brjósti án aðstoðar með grunnþáttum í uppbyggingu texta,</p> <p>æfir sig í að skrifa frásagnir í ólíkum stíl, s.s. fréttastíl, endurminningarstíl o.s.frv.,</p> <p>semur ljóð með einfaldri bragfræði,</p> <p>hugar að stafsetningu,</p> <p>þjálfar leikni í tölvuvinnslu.</p>	<p>æfir sig í reglusemi og nákvæmni,</p> <p>æfir sig í að kjarna hugsun sína og koma henni á blað,</p> <p>agar sig í að koma hugsun sinni á blað m.t.t. stafsetningu,</p> <p>æfir virkni og kjark í sögu- og ljóðagerð.</p>	<p>bein endurgjöf frá kennara,</p> <p>markmiðabundið námsmat í námsframvindu í Mentor,</p> <p>námsmat Agi og Áráðni - Kynjanámskrá í Mentor</p>	<p>Skiftarbakur til að æfa skrift,</p> <p>Námsbakur með auðum blaðsíðum til að skrifa og myndskreyta sögur og endursagnir, drauma og endurminningar.</p> <p>Tölvur til að æfa ritvinnslu.</p> <p>Skriffæri og litir.</p>

Málfræði Við lok 9 ára kjarna. Barnið:	Barnið:	Lota 5 - Vinátta Lota 2 - Sjálfstæði Barnið:		
<p>getur beitt töluðu máli og rituðu af nokkru öryggi og ræður yfir orðaforða og málskilningi sem hæfir proska þess,</p> <p>þekkir hugtökin hjóð, bókstafur, orð, samsett orð og málsgrein,</p> <p>kann að raða í stafrófsröð og gerir sér grein fyrir notagildi þess við leit og skipulag,</p> <p>getur gert sér grein fyrir mismunandi hlutverki nafnorða, lýsingarorða og sagnorða,</p> <p>getur leikið sér með ýmis einkenni tungumálsins, s.s. margræðni orða og fundið kyn og tölu,</p> <p>getur greint mun á samnöfnum og sérnöfnum og m.a. bent á þau í eigin texta,</p> <p>getur leikið sér með orð og merkingu, s.s. með því að ríma og fara í orðaleiki,</p> <p>gerir sér grein fyrir markmiði þess að læra íslenska málfræði.</p>	<p>æfir málfræðiverkefni í stöðvum,</p> <p>fær tækifæri til að vinna með málfræðiforrit,</p> <p>æfir sig í að raða orðum í stafrófsröð eftir fyrsta og öðrum bókstaf,</p> <p>æfir sig í að flokka nafnorð í kvk, kk og hvk, í eintölu og fleirtölu og bætt við nafnorð greini,</p> <p>lærir um samnöfn og einkenni þeirra, nafnhátt sagnorða, helstu einkenni lýsingarorða, að stigbreyta og tvöfaldan samhljóða,</p> <p>fær æfingu í fallbeygingu, lærir -ng/-nk regluna og samheiti og andheiti orða,</p> <p>eflir orðaforða sinn, m.a. í gegnum orðatiltæki og málshætti,</p> <p>æfir réttritun eftir upplestri.</p>	<p>tengir við vinkonur og vini í gegnum samvinnu, paravinnu og stöðvarvinnu,</p> <p>vinnur með skilgreiningar á vináttunni og samskiptum,</p> <p>fær aukið sjálfsöryggi og sjálfstraust í ritun með aukinni málfræðikunnáttu,</p> <p>þjálfar hæfni í tjáningu með auknum orðaforða, málfræði og málskilningi.</p>	<p>bein endurgjöf frá kennara,</p> <p>endurtekin stöðupróf,</p> <p>markmiðabundið námsmat í námsframvindu í Mentor,</p> <p>námsmat Vinátta og sjálfstæðii - Kynjanámskrá í Mentor</p>	<p>námsbækur til að skrifa verkefni í,</p> <p>ýmis hjálpargögn til að vinna hlutbundið,</p> <p>tölvur og spil.</p>